

Kalaallit Nunaanni imminortarnermik nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsitsinermut periusissiaq atuuttussamik piareersaanissamut suut immikkut isiginiarneqassanersut, kikkullu ilusilersueqataanissamut peqataatinneqassanersut oqallisissiatut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaqaq Malene Vahl Rasmussen, Demokratit)

Akissuteqaat

(Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut Inatsisinillu Atuutsitsinermit Naalakkersuisoq)

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiatut siunnersuummut attuumassuteqartumut matumunnga Naalakkersuisut qujapput, taannalu imminortarnerup pinaveersaartinnissaanut nuna tamakkerlugu periusissiasatut pilersinneqartussamut Naalakkersuisut kissaataannut immersueqataassaaq.

Imminortarnek pinaveersaartinniarlugu nuna tamakkerlugu periusissiasaq nutaaq suliarineqalerpat oqaloqatigiinneq peqataatitsinerlu tassarpiaassapput Naalakkersuisut pingaartillugit atorniagaat.

Inuunerit amerlavallaarujussuartut annaanikuuagut. Ukiut tamaasa inuiaqatigiinnitsinni inuit 40-t missaaniittut inuuneq qimanniarlugu qinertarpaat¹. Inuit 40-t ukiut tamaasa ingasappallaaqaaq. Inuiaqatigiinnitsinni pingaarnertut nukiusoq tassaavoq inuk. Inuk kinaluunniit naleqarpoq inuiaqatigiinnitsinnilu inissaqassaaq.

Periusissiami nutaami, innuttaaqatitta sumiiffimmini piviusutut misigisaasa pisariaqartitaasalu aallaavigineqarnissaat Naalakkersuisut pingaartippaat. Taamaattumik innuttaasut inuusuttut utoqqaanerusullu oqaloqatigineranni piffissamik nukissanillu atuissaagut, kiisalu sianissutsikkut peqqilluni inuunermut tunngatillugu taakkununnga qanoq isumaqarnersoq pillugu tusarnaassallutigit. Aamma sumiiffimmini nunamilu tamarmi pitsaasumik ingerlanneqarsinnaasut pillugit aaqqiissutissatut isumassarsiaat pissarsiarissavagut.

Kikkut tamarmik peqataatissavagut, taamaammatt periusissiap ilusilersornerani inuusuttuinnaat kisimik ilaatinneqassanngillat. Inunnit inersimasuniit utoqqaanerusuniillu isiginnittariaatsit aamma pingaaruteqarput, inuiaqatigiinnitsinnilu kikkut tamarmik angunissaat taamaalilluta qulakkiissavarput.

Periusissiap ilusimini imarisaminilu oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit akornanni suleqatigiinneq atitooq aamma tunngavigissavaa. Taamaaliorneq nalunngilarput pitsaasumik kinguneqartartoq. Innuttaasut ilanngunneqarnerisa saniatigut taamaammatt aamma oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit akornanni kommunit, paasisimasallit sulianillu suliaqartut peqatigalugit periusissiaq ineriartortinneqassaaq.

Naalakkersuisunut imminornissamut pinaveersaartitsivik suliassaqarfiuvoq ataatsimoorluni kivinneqartussaq, partiinut politikkimullu attuumassuteqanngitsoq. Naalakkersuisut apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissaq tikilluaqqaat, soorlu aamma periusissiap

¹ Kalaallit Nunaanni Politiit 2019-imut Ukiumoortumik nalunaarusiaannit kisitsisit

suliarineqarnerani Inatsisartut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaat ingerlaavartumik akuutittarumaaraat.

Imminortarneq pinaveersaarniarlugu suliassa qarfimmi nutaamik immikkut ittumik periusissiornikkut pinaveersaartitsineramik suliaqarnerup pingaaruteqartup ingerlateqqinneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa Naalakkersuisut kissaatigaat. Inuiaqatigiinnitsinni inuit ikinnerusut inuunerup qimannissaanik qinersisariaqalersartut ikinnerunissaat pillugu pinaveersaartitsineramik suliaqarneq pingaaruteqarluinnarpoq, aamma meeqqat, inuusuttut inersimasullu ikinnerusut annaasaqarnermik misiginissaat inuunermilu sakkortuumik aliasuuteqarlutik atugaqarnissaat eqqarsaatigalugu.

Suliniutit suliniarnerillu sunniuteqarluartut inerisarneqassapput. Assersuutigalugu tamanna atuuppoq sulisunut imminornissamik pinaveersaartitsisumik oqaloqateqarnermik ilinniartitsineq, taakuummatami ulluinnarni sulinerminni innuttaasut imminornissamik eqqarsaatillit innuttaasulluunniit imminoriarsimasut siullertut naapittagaat.

Illoqarfinni nunaqarfinnilu imminornerit, imminoriarnerit imminornissamillu siorasaarinerit pillugit iliuusissat ataqatigiissut pilersinneqarnerisa kinguneraa kommunit, politiit peqqissutsimullu oqartussa qarfiit akornanni ersarissumik akisussaaffinnik agguaanermik qulakkeerinneq. Taamaaliernerup sulisut imminortoqarsimatillugu, imminoriartoqarsimatillugu imminornissamillu siorasaarisuqarsimatillugu qanoq iliornissamut piareersimalersippai. Suleqatigiinneq taparserneqassaaq pitsaanerulersillugulu – aamma siunissami.

Aammattaaq ullumi kommunini tamani ator neqartoq, suliniummik pissusilersuutinik paasinnittaatsinut tunngasumik ThinkInuk-mik ilinniartitsineq ingerlatiinnassavarput. ThinkInuk eqqarsaatigut atorlugit imminut paarinissatsinnut sakkussanik ajornanngitsunik iluaqutaasunilli tunisisuuvoq.

Meeqqat, inuusuttut inersimasullu tamarmik oqaloqateqarnissamik pisariaqartitsisut Tusaanngamut, oqarasuaat siunnersuisarfik, attaveqarnissamut periarfissa qarput. Ukioq kingulleq ammarmalli innuttaasut 4.000-ingajaat atoreersimavaat. Taamaattumik ammasarfiit ingerlaavartumik sivitsorneqariartorsimapput – massakkullu sapaatip akunnerisa naanerini unnuami akunnerni ammasarpoq. Nalunngilarput pisariaqartitsisoqartoq, taamaattumik Tusaanngap ineriartortinnera ingerlatiinnassavarput.

Inuiaqatigiinnitsinni imminortarnerup pinaveersaartinneqarnerani suliniutaareersut suliniuteqarfiusussallu nutaat pillugit nutaanik aaqqiissutissanik ineriartortitsineramik periarfissaqartitsineq sinaakkusiinerlu periusissiap nutaap immikkullu ittip aamma qulakkiissavaa.

Aliasuuteqarneq pissutigalugu paasiuminaassinnaasunik qisuariartarnerit pissutaallutik imminornissaq aarlerinarnerulersartuq nalunngilarput, taamaattumik qanigisaasut qimagaasimasullu ikiussavavut. Kinguaariinni ataqatigiinnerit aamma meeqqat inuusuttullu siusissumi inuunermi imminornerup aaqqiissutaaneramik misigisaqarsimasut kinguneri takussavagut. Taamaattoqarnerami eqqortuunngilaq. Taamatut pisoqartuarnera unitsissavarput. Taamaattumik qanigisaasunut qimagaasimasunullu ilaatigut suliniutinik nutaanik, aliasunnermik anigoruminaatsumik ilisimatusarnermik aallaaveqartut, ineriartortitsineramik suliaqarpugut.

Imminortartut tasaanerupput angutitavut inuusuttut. Taakkua atorfissaqartippagut. Tamatta immikkut inuunitsinnik akisussaaffeqarpugut, kisiannili akisussaassusermik kivitsinissamik pisariaqartitsisut inuiaqatigiinnit tapersorneqassapput.

Aammattaaq meerartatta inuusuttortattalu peroriartornermini inuunermi unammilligassat pissusissamisuginnartut ilinniassagaat, ilutigalugulu unammilligassanik qaangiisnaallutik misigisaqarnissaat qulakkiissavarput. Taamaalilluni inuusuttortatta inersimasut inuuneqalernissaminut nukissaqalissammata nukissaqartutullu misigilissallutik. Inersimasuunermimi unammilligassat pissusissamisut ilaapput. Tamanna nalunngilarput.

Unammilligassat qaangerniarnissaannut timikkut peqqissuseq taamaallaat apeqqutaanngilaq. Ilukkut peqqissuugaanni inuunerup aqqutaani aporfiusartut qaangernissaat ajornannginnerusarpoq. Taamaattumik sianissutsikkut peqqissuseq nukittussusikkut peqqissuseq assigilluinnarpaa. Inuiaqatigiinnitsinni sianissutsikkut peqqissutsip annertusarneranut suliaqarnerput ingerlatiinnassavarput.

Pinaveersaartitsinerup aallarnikkatta sunniuteqarnissaa anguniagaavoq. Taamaattumik Naalackersuisunut pinaveersaartitsinermik suliaqarnermut pissusiviusunik amerlanerusunik pissarsinissaq pillugu suliaqarneq pingaarnersiunermiippoq. Kikkunukua inuit taakku inuunerup qimannissaanik qinersisariaqalersartut, aamma eqimattanik taamaalioratarsinnaasunik ilisarnaasiortoqarsinnaava?

Inuiaqatigiinnitsinni kajumissusilinnut amerlaqisunut, annertuumik kinguneqarluartumillu ullut tamaasa suliniuteqartuartermikkut tamatta massakut iliuuseqarnissatsinnut eqqaasittuarmatigut, qujanaq.

Naalackersuisut immikkut suliaqarnissaminut piareersimapput.

Naalackersuisut sinnerlugit oqallilluarnissamik kissaateqarpunga. Imminortarnerup pinaveersaartinneqarnissaanut periusissiassap nutaap pingaaruteqartup suliarineqarnerani kinguneqarluartussanik paasisaqarnissara qilanaaraara.